Aktualizácia rámcovej pozície SR k novým prvkom revidovaného návrhu viacročného finančného rámca 2021 – 2027, vrátane Nástroja EÚ pre budúce generácie

1. Úvod

Rokovania o európskom rozpočte na roky 2021 – 2027, ktoré sa začali v máji 2018, vstupujú do finálnej fázy. Ich výsledok ovplyvní osud a vývoj európskeho projektu na dlhé obdobie.

Ambícia uzatvoriť diskusiu k téme viacročného finančného rámca 2021 – 2027 (VFR) už vo februári 2020 stroskotala, keď sa nepodarilo dosiahnuť dohodu ku kompromisnému návrhu predsedu Európskej rady Ch. Michela. Diskusia bola následne zatienená riešením pandémie COVID-19, kedy sa Európska únia ocitla na prahu najťažšej ekonomickej krízy počas svojej existencie. Reakciou bolo rozhodnutie lídrov členských štátov počas neformálneho videokonferenčného samitu 23. apríla poveriť Európsku komisiu (EK) vypracovaním zásadne revidovaného návrhu VFR. EK po rozsiahlych neformálnych konzultáciách s členskými štátmi predložila 27. mája nový balík, ktorý je bezprecedentný svojím objemom, štruktúrou a spôsobom financovania. Tento balík pozostáva z aktualizovaného viacročného finančného rámca a návrhu nového Nástroja EÚ pre budúce generácie v celkovom objeme 1 850 mld. eur[1]. Jeho ambíciou je prispieť nielen k naštartovaniu európskej ekonomiky, ale tieto prostriedky majú byť využité aj na naplnenie novej vízie Európskej únie. Tá by mala byť šetrnejšia k prostrediu, v ktorom žijeme, reagovať na trend digitalizácie a urobiť Úniu nezávislejšou a odolnejšou v súťaži s ostatnými časťami sveta.

Rokovania sa preniesli na pôdu Európskej rady (ER), t. j. medzi členské štáty, a cieľom predsedu ER je uzatvoriť politickú dohodu v priebehu leta. To vytvorí predpoklady, aby po finalizácii všetkých legislatívnych návrhov (vrátane potrebného odsúhlasenia návrhu o vlastných zdrojoch v národných parlamentoch) bola Únia pripravená fungovať na báze nového VFR od začiatku roku 2021. Pre Slovensko znamená nový VFR možnosť prostredníctvom európskeho rozpočtu jednak zabezpečiť pomoc slovenskej ekonomike pri riešení dopadov koronakrízy, ale aj príležitosť posunúť Slovensko na úroveň modernej európskej krajiny 21. storočia.

Tento dokument aktualizuje Rámcovú pozíciu SR k viacročnému finančnému rámcu, ktorý schválila vláda SR[2] v januári 2019. Reaguje na priority novej vlády, ktorá sa ujala svojho mandátu v marci 2020 a na revidovaný návrh EK z mája 2020.

2. Návrh Európskej komisie pre revidovaný VFR a Nástroj EÚ pre budúce generácie

Návrh Európskej komisie z 27. mája je v prvom rade **bezprecedentný z hľadiska objemu aj spôsobu**, akým je naplnený európsky rozpočet. Vychádza z predpokladu, že v čase ekonomického prepadu, aký EÚ doteraz nepoznala, je potrebné výrazne investovať, a týmto spôsobom podporiť rast, zachovanie pracovných miest a zároveň modernizovať ekonomický

[1] *Všetky sumy uvedené v tomto dokumente sú vyjadrené v stálych cenách roku 2018, pokiaľ nie je explicitne uvedené inak..*

[2] *Uznesenie vlády SR č. 41/2019 z 30 januára 2019.*

model EÚ v súlade s výzvami a cieľmi v oblasti životného prostredia a digitalizácie. V čase, kedy nie je možné generovať viac zdrojov na európskej úrovni zvýšením odvodov členských krajín, je **jedinou alternatívou požičať si potrebné zdroje na finančných trhoch, ktoré EÚ v najbližších rokoch investuje výlučne do modernizácie a reforiem**. Dlhodobý rozpočet EÚ posilnený Nástrojom EÚ pre budúce generácie takto získal jedinečný potenciál pre európsku obnovu.

Návrh EK má dve zložky, ktoré budú vyjednávané ako jeden balík, pretože väčšina lídrov členských štátov EÚ27 bude vedieť výslednú dohodu Európskej rady obhájiť vo svojom členskom štáte len ako balík. V ďalšom texte sú priblížené jednotlivé prvky návrhu EK.

2.1 Revidovaný viacročný finančný rámec 2021 – 2027 (dlhodobý plán európskych investícií)

Základom návrhu je revidovaný **VFR na roky 2021 – 2027, ktorý primárne vychádza z návrhu EK z mája 2018.** EK navrhla pre EÚ27 investície vo výške **1 100 mld. eur** (t. j. 1 240 mld. eur po prepočte na bežné ceny), čo predstavuje nárast o 5 mld. eur v porovnaní s predkrízovým kompromisom EÚ27 rysujúcim sa na Európskej rade vo februári 2020.

Samotná štruktúra VFR na roky 2021 – 2027 sa oproti pôvodnému návrhu výraznejšie nemení (Príloha č. 1). I naďalej zostáva členenie na sedem výdavkových kapitol – I. Jednotný trh, inovácie a digitalizácia; II. Súdržnosť a hodnoty; III. Prírodné zdroje a životné prostredie; IV. Migrácia a riadenie hraníc; V. Odolnosť, bezpečnosť a obrana, VI. Susedstvo a svet a napokon VII. Európska verejná správa.

EK zachovala cca 85 až 90 % návrhu moderného a flexibilného dlhodobého rozpočtu z mája 2018 vrátane alokácie politiky súdržnosti. Nadčasové prvky pôvodného návrhu EK, ako napr. rozvoj zaostávajúcich regiónov, potravinová sebestačnosť, podpora zelenej spoločnosti a ekonomiky sú relevantné aj dnes. EK však navrhuje doplniť program **Fond na spravodlivú transformáciu** (10 mld. eur). Vzhľadom na očakávaný dopad krízy spôsobenej pandémiou koronavírusu na všetky odvetvia hospodárstva, vrátane cestovného ruchu, sociálneho hospodárstva, kreatívnych a kultúrnych ekosystémov, EK navrhuje posilniť aj viacero iných programov v rozpočte EÚ v porovnaní s tým, o čom sa rokovalo na zasadnutí Európskej rady vo februári: **Digitálna Európa** (celkový objem 8,2 mld. eur), **Nástroj na prepájanie Európy – doprava** (navýšenie o 1,5 mld. eur), **Program pre jednotný trh** (celkový objem 3,7 mld. eur), **program v oblasti daní** (celkový objem 0,239 mld. eur) a **ciel** (celkový objem 0,843 mld. eur), **Erasmus+** (celkový objem 24,6 mld. eur), **Kreatívna Európa** (celkový objem 1,5 mld. eur), **spoločná poľnohospodárska politika** – **1. pilier** (navýšenie o 4 mld. eur), **spoločná poľnohospodárska politika** – **2. pilier** (navýšenie o 5 mld. eur), **Európsky námorný a rybársky fond** (navýšenie o 0,5 mld. eur), **Fond pre azyl a migráciu** (celkový objem 11 mld. eur), **Fond pre integrované riadenie hraníc** (celkový objem 11 mld. eur), **Fond pre vnútornú bezpečnosť** (celkový objem 2,2 mld. eur), **Európsky obranný fond** (celkový objem 8 mld. eur) a N**ástroj predvstupovej pomoci pre západný Balkán** (celkový objem 12,9 mld. eur).

EK navrhuje posilniť aj viaceré mimorozpočtové nástroje flexibility, aby EÚ ako celok zrýchlila reakčnú dobu na situácie podobné zdravotnej kríze počas pandémie COVID-19 z niekoľkých týždňov na niekoľko dní. EK navrhuje navýšiť **Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii** na úroveň 0,386 mld. eur ročne, **Fond solidarity EÚ**

na 1 mld. eur ročne a napokon pri premenovanej **Rezerve na solidaritu a núdzovú pomoc** navrhuje zvýšenie maximálnej ročnej sumy na 3 mld. eur.

2.2 Príjmová strana viacročného finančného rámca 2021 – 2027

Samotný VFR 2021 – 2027 (základňa) budú financovať členské štáty hotovostnými odvodmi. To je štandardný postup, ako to členské štáty robia už od založenia EÚ.

2.3 Nástroj EÚ pre budúce generácie (krízový plán, nástroj obnovy po pandémii COVID-19)

EK navrhla dočasný program obnovy zo súčasnej krízy – **Nástroj EÚ pre budúce generácie**/***Next Generation EU*** (NEÚBG) s finančnou kapacitou 750 mld. eur. Ide o krízovú a dočasnú nadstavbu, ktorej cieľom je posilniť viaceré programy a politiky VFR 2021 – 2027. Väčšina finančných prostriedkov z nástroja (viac než 80 %) sa použije na podporu investícií a reforiem v členských štátoch.

Najväčším rozdielom oproti VFR 2021 – 2027 bude zdroj financií na investície. EK si v najbližších rokoch požičia zdroje na financovanie NEÚBG (krízovej nadstavby) . **Tieto požičané zdroje môžu byť využité hlavne na financovanie reforiem a investícií,** ktoré prispejú k uhlíkovej neutralite a digitálnej modernizácii členských štátov.

Členské štáty nebudú môcť tieto vypožičané prostriedky „prejesť“, t. j. nesmú z nich financovať splácanie minulých dlhov. Vypožičané finančné prostriedky doplnia rozpočtové prostriedky schválené v rozpočte Únie (VFR 2021 – 2027) a budú pod silným dohľadom Európskeho parlamentu, EK a 27 členských štátov.

Schéma č. 1: Nástroj EÚ pre budúce generácie (identifikovanie politík, ktoré budú navýšené z krízového nástroja)

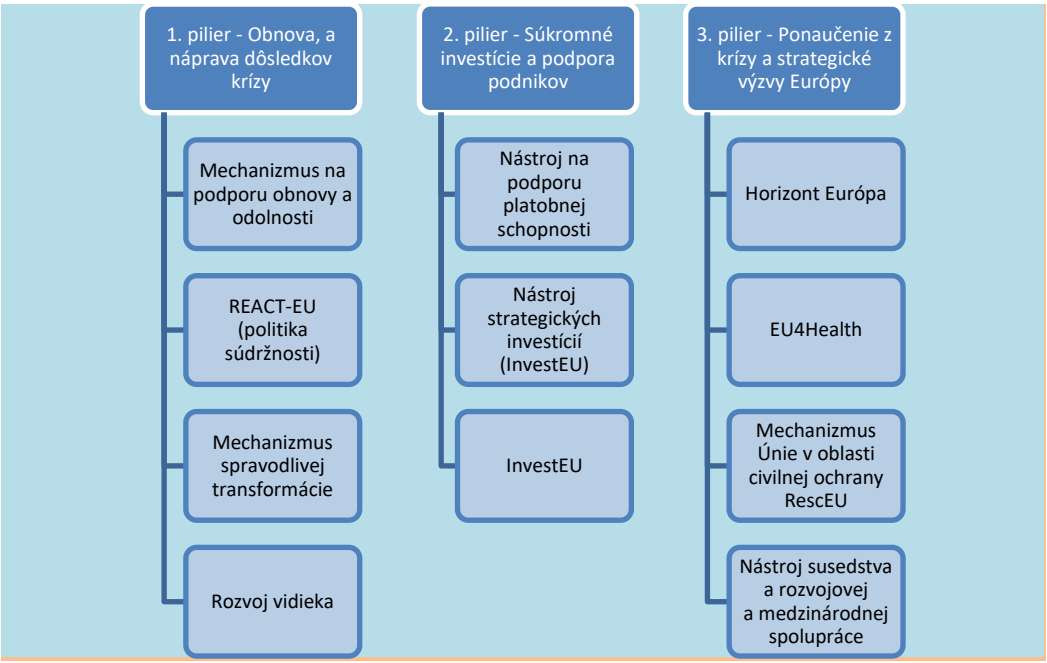

Pôjde o jednorazový núdzový nástroj, ktorý sa zavedie dočasne a použije sa výlučne na pokrízové opatrenia a následnú obnovu počas obmedzeného obdobia (do roku 2024). Predpokladaná výška alokácie SR z tohto nástroja vo forme grantov je **7,94 mld. eur**.

Tabuľka č. 1:

Alokácie z NEÚBG pre Slovenskú republiku vo forme grantov (mld. EUR, ceny z r. 2018)				
Suma navrhovaných grantov pre SR (I = II + III + IV + V)	**Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (II)**	**ReactEU (III)**	**Fond spravodlivej transformácie (IV)**	**Rozvoj vidieka (V)**
7,94	**6,14**	**0,78**	**0,72**	**0,30**

Balík **NEÚBG obsahuje tri piliere**:

I. pilier – Nástroje na dosiahnutie obnovy, nápravy dôsledkov krízy a toho, aby sme z krízy vyšli silnejší

Nosným prvkom bude nový **Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti,** ktorý bude slúžiť na financovanie štrukturálnych reforiem a investícií v súlade so špecifickými odporúčaniami pre členské štáty v rámci európskeho semestra. Indikatívna výška alokácie vyčlenená z toho mechanizmu pre SR do decembra 2024 je **6,14 mld. eur.** EK navrhuje pre EÚ27 ako celok alokáciu 560 mld. eur: grantová zložka v objeme 310 mld. eur a 250 mld. eur vo forme úverov.

Iniciatíva **REACT-EU** je predĺžením súčasnej obálky politiky súdržnosti (2014 – 2020) so zachovaním takmer celého rozsahu flexibilít prijatých v reakcii na krízu vyvolanú ochorením COVID-19. Indikatívna výška alokácie pre SR z REACT-EU je **0,78 mld. eur**. Cieľom **REACT-EU** je zvýšiť podporu politiky súdržnosti pre členské štáty v podobe dodatočného financovania v objeme 55 mld. eur: v roku 2020 suma 5 mld. eur úpravou súčasného finančného rámca 2014 – 2020 a v roku 2022 suma 50 mld. eur z NEÚBG.

Mechanizmus spravodlivej transformácie je nástrojom, ktorý je tvorený tromi piliermi. Prvým pilierom je **Fond na spravodlivú transformáciu (grantová zložka),** ktorý slúži na zmiernenie sociálno-ekonomických vplyvov prechodu ku klimatickej neutralite v najviac postihnutých regiónoch, napríklad podporou rekvalifikácie pracovníkov, a to aj so zohľadnením dopadov digitálnych technológií a automatizácie na vývoj pracovného trhu, pomocou pre malé a stredné podniky na vytváranie nových hospodárskych príležitostí, investovaním do prechodu na čistú energiu, do digitálnej transformácie a obehového hospodárstva. Indikatívna výška alokácie pre SR z Fondu na spravodlivú transformáciu z NEÚBG je **0,72 mld. eur**. Na Fond na spravodlivú transformáciu budú poskytnuté dodatočné finančné prostriedky v objeme 30 mld. eur. Okrem toho EK navrhuje zvýšené financovanie Programu InvestEU (druhý pilier Mechanizmu spravodlivej transformácie) a zriadenie nového úverového nástroja pre verejný sektor (tretí pilier Mechanizmu spravodlivej transformácie).

EK navrhuje v rámci NEÚBG posilniť aj Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka o 15 mld. eur, z čoho pre SR vyplýva indikatívna alokácia **0,30 mld. eur**. Tieto dodatočné finančné prostriedky sú určené na rozvoj vidieka a podporu poľnohospodárov

pri zavádzaní štrukturálnych zmien, ktoré zároveň prispievajú k uhlíkovej neutralite a celkovej ochrane životného prostredia.

II. pilier – Posilnenie súkromných investícií a podpora podnikov v ťažkostiach

EK navrhuje vytvorenie nového dočasného **Nástroja na podporu platobnej schopnosti** v rámci Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI) v objeme 5 mld. eur zo súčasného finančného rámca v roku 2020 a 26 mld. eur z NEÚBG na rozpočtovú záruku EÚ vo výške cca 75 mld. eur pre Skupinu EIB. Budú sa ním mobilizovať súkromné investície do podnikov v ťažkostiach.

Pri nástroji **InvestEU** na mobilizáciu investícií a podporu politík Únie počas obnovy EK navrhla navýšenie na 15,3 mld. eur.

Nástroj strategických investícií ako dodatočný segment InvestEU bude podporovať projekty, ktoré prispievajú k posilneniu odolnosti a strategickej autonómie Európy v rámci kľúčových technológií a hodnotových reťazcov. EK ho navrhuje v objeme 15 mld. eur, čo by malo umožniť rozpočtovú záruku EÚ vo výške 31,5 mld. eur.

III. pilier – Ponaučenie z krízy a riešenie strategických výziev Európy

V rámci tretieho piliera EK prichádza s novým **Programom v oblasti zdravia EU4Health,** ktorého cieľom bude zabezpečiť zdravotnú bezpečnosť a pripraviť sa na budúce zdravotné krízy**.** Program by mal disponovať rozpočtom 9,4 mld. eur.

Navýšiť by sa mal i **Mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany RescEU** na financovanie investícií do infraštruktúry reakcie na núdzové situácie, dopravnej kapacity a tímov núdzovej podpory. Pridelené finančné prostriedky sa vďaka NEÚBG zvýšia o 2 mld. eur.

Na **Horizont Európa** by mal NEÚBG prispieť sumou 13,5 mld. eur. Cieľom je zvýšiť európsku podporu pre výskumné a inovačné činnosti týkajúce sa zdravia a klímy.

Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce by sa mal posilniť v rámci NEÚBG o 10,5 mld. eur a **Nástroj humanitárnej pomoci** o 5 mld. eur.

2.4 Príjmová strana NEÚBG

Nový nástroj NEÚBG poskytne rozpočtu EÚ dodatočnú kapacitu, aby vedela financovať pokrízovú obnovu. **EK s úverovým ratingom AAA zabezpečí zdroje na kapitálových trhoch alebo od finančných inštitúcií.** Parlamenty 27 členských štátov schvália dočasné a mimoriadne splnomocnenie, aby si EK v pozícii dlžníka vzala úver v zmysle **rozhodnutia o vlastných zdrojoch EÚ**.

EÚ má stanovené fiškálne stropy, ktoré nesmie prekročiť (princípy rozpočtovej disciplíny EÚ). **EK preto navrhla revíziu rozhodnutia o vlastných zdrojoch tak, aby obsahovala výnimočné (krízové) a dočasné zvýšenie stropov vlastných zdrojov pre záväzky a platby** o 0,6 % HND EÚ, čiže na 2 % HND EÚ pre platby a na 2,06 % HND EÚ pre záväzky. To umožní EK požičať si v mene EÚ 750 mld. eur na opatrenia v rokoch 2021 – 2024. Únia si na finančných trhoch požičia za podmienok, ktoré odrážajú jej vysoký úverový rating.

Získavanie finančných prostriedkov na finančných trhoch by malo pomôcť rozložiť náklady na pokrízovú obnovu v priebehu času tak, aby členské štáty nemuseli v období 2021 – 2027 platiť do rozpočtu EÚ nadmerné dodatočné príspevky. EÚ bude získané finančné prostriedky splácať po roku 2027, najneskôr však do roku 2058. Existujú 3 spôsoby, ako EÚ môže tento investičný úver po roku 2027 splatiť: 1) zavedenie nových poplatkov (nové

vlastné zdroje), 2) navýšenie odvodov členských štátov po roku 2027 tak, aby EÚ v priebehu 31 rokov (2028 až 2058) postupne splatila tento úver; 3) kombinácia prvých dvoch alternatív.

V tomto kontexte EK tiež navrhuje členským štátom, aby zvážili zavedenie **nových vlastných zdrojov rozpočtu EÚ po roku 2027**, ktoré by mohli pomôcť zabezpečiť splácanie trhového financovania získaného v rámci NEÚBG. EK v tejto oblasti nepredložila žiaden legislatívny návrh, pretože jednomyseľná dohoda o nových vlastných zdrojoch rozpočtu už v roku 2020 nie je istá. To znamená, že tradičné vlastné zdroje (clá, zjednodušené vlastné zdroje založené na dani z pridanej hodnoty a národné príspevky založené na HND) by mohli byť doplnené novými vlastnými zdrojmi. EK navrhla **zdroj založený na systéme obchodovania s emisiami**, ktorý by do rozpočtu EÚ mohol priniesť približne 10 mld. eur ročne, **poplatky za nerecyklované plastové obaly**, či **hraničný poplatok z uhlíka**, ktoré by mohli priniesť 5 – 14 mld. eur ročne. EK navrhuje zavedenie **vlastného zdroja založeného na pôsobení podnikov na vnútornom trhu EÚ**, ktorý by v závislosti od svojej koncepcie mohol ročne priniesť približne 10 mld. eur, ako aj **zdroj z digitálneho zdaňovania** pre spoločnosti s obratom viac ako 750 mil. eur, ktorý by mohol priniesť do rozpočtu EÚ až 1,3 mld. eur ročne. Tieto nové vlastné zdroje by mohli pomôcť financovať splácanie istiny a úrokov trhového financovania získaného v rámci NEÚBG, čím by sa dosiahlo zníženie národných príspevkov členských štátov EÚ.

3. Predpokladané negociačné okruhy rokovaní z pohľadu záujmov SR

Predseda Európskej rady Ch. Michel zorganizuje **zasadanie Európskej rady dňa 19. júna 2020** s cieľom zblížiť pozície členských štátov EÚ k revidovanému návrhu VFR 2021 – 2027 a návrhu NEÚBG**.** Na júnovej Európskej rade by malo dôjsť k prvej diskusii a diskusie by mali pokračovať na ďalšej Európskej rade v priebehu júla. Keďže ide o veľmi komplexnú záležitosť, Ch. Michel vypracuje pre júlovú Európsku radu návrh rokovacieho rámca. Pôjde o dokument, v ktorom budú navrhnuté riešenia pre politicky najviac citlivé prvky dohody (niektoré formou alternatívnych riešení), ktoré budú základom pre rokovania s cieľom dosiahnuť kompromisnú dohodu členských štátov.

V záujme SR je ukončiť vyjednávania a dosiahnuť dohodu v čo najskoršej možnej dobe. Predpokladáme, že 27 členských štátov by mohlo dosiahnuť jednomyseľnú dohodu ešte v 3. štvrťroku 2020. Následne je potrebný súhlas absolútnej väčšiny členiek a členov Európskeho parlamentu, ktorý predpokladáme v 4. štvrťroku 2020.

V nasledujúcich častiach textu sú identifikované **nové prvky a dôležité aspekty dohody členských štátov** s významným dopadom na SR.

Celková výška VFR 2021 – 2027 a celková výška mobilizovaných prostriedkov z NEÚBG – v záujme **SR je zachovať objem VFR aj NEÚBG na úrovni návrhu EK, alebo ho znížiť len minimálne, ak by to bolo nutné.** Tento navrhnutý objem by mohol byť vhodným kompromisom. V otázke celkovej výšky VFR pravdepodobne už nie je veľký manipulačný priestor na zásadnejšie posuny, či už smerom nahor alebo nadol. Ak príde k zmene, predpokladáme mierne zníženie celkového objemu. Navrhnutý objem NEÚBG 750 mld. eur je viac ako sa očakávalo. Podiel SR na príjmoch z tohto nástroja bude výrazne vyšší ako možné náklady na jeho splácanie (mali by sme dostať 2 – 3-krát viac prostriedkov ako potenciálne budeme splácať). SR bude teda čistým príjemcom, aj keby prišlo k miernej až strednej negatívnej modifikácii alokačných kritérií.

Úvery vs. granty ako formy financovania z NEÚBG – EK navrhla väčšinu z objemu 750 mld. eur alokovať formou grantov (nenávratných prostriedkov). SR bude výrazne čistým príjemcom z NEÚBG a je v záujme SR uchovať **čo najvyššiu grantovú časť NEÚBG a v rámci neho najmä Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti**. Podľa metodológie EK by malo byť z NEÚBG poskytnutých 500 mld. eur vo forme grantov a 250 mld. eur vo forme pôžičiek. Ide o zjednodušený pohľad na štruktúru poskytovania prostriedkov. V takomto prípade by bolo do 500 mld. eur grantov zarátaných i 95 mld. eur, ktoré budú alokované cez priamo riadené programy. Avšak časť z týchto priamo riadených programov bude v skutočnosti poskytovaná vo forme pôžičiek a záruk. Dominantnou časťou NEÚBG bude Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti v objeme 560 mld. eur, z ktorého grantová časť bude tvoriť 310 mld. eur.

Alokačné kritériá pre prerozdeľovanie zdrojov NEÚBG – navrhované alokačné kritériá nemožno z pohľadu SR hodnotiť ako nevýhodné a bude dôležité, aby sa nemenili v neprospech SR. U kľúčových a objemovo najväčších programov NEÚBG – Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, REACT-EU, Fond na spravodlivú transformáciu, pri ktorých sú známe národné obálky, alebo sú známe alokačné kritériá (REACT-EU – HDP 2/3 a nezamestnanosť 1/3), vychádza, že SR získa z týchto nástrojov 2 – 3-krát viac prostriedkov, ako ich bude potenciálne financovať. Istý **možný priestor na zlepšenie je pri REACT-EU**, kde navrhované alokačné kritériá pre pokračovanie programov politiky súdržnosti 2014 – 2020 (na roky 2021 – 2024) sú nevýhodnejšie ako alokačné kritériá pre štandardné programy politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027.

Implementačné podmienky pre VFR aj NEÚBG – SR je dlhodobo pomalé v implementácii programov EÚ a vyhovovalo by nám skôr dlhšie obdobie, čo by zvýšilo predpoklady na investovanie všetkých alokovaných prostriedkov. Šanca na presadenie dlhšieho obdobia je však nízka. Návrh EK pre VFR prináša **v niektorých prvkoch väčšiu flexibilitu** pre alokáciu a implementáciu zdrojov politiky súdržnosti (nový postup pre prípad mimoriadnych a neobvyklých okolností, rozšírenie flexibility členských štátov požiadať o transfer medzi fondami a nástrojmi EÚ, zníženie limitu na fázovanie projektov medzi dvoma programovými obdobiami, rozšírenie rozsahu podpory Európskeho fondu regionálneho rozvoja – EFRR). Na druhej strane EK v tomto duchu **nepristúpila k zvýšeniu mier spolufinancovania EÚ** (resp. ich zachovaní na úrovni obdobia 2014 – 2020) vzhľadom na očakávaný tlak na verejné financie členských štátov. Taktiež **podmienky tematickej koncentrácie EFRR zostávajú v bežnom režime bez zmeny** oproti pôvodnému návrhu EK, nebola doplnená **ani možnosť vykazovať koncentráciu na regionálnej úrovni**, čo sa podarilo SK presadiť do rokovacieho rámca z februára 2020. V prípade Európskeho sociálneho fondu+ (ESF+) **EK zvyšuje koncentráciu** na zamestnávanie mladých na 15 % a vyčleňuje novú povinnosť 5 % z alokácie ESF+ na chudobu detí. V SR bola nezamestnanosť mladých v roku 2019 na úrovni 14,5 %, teda nad priemerom EÚ (12,6 %) a SR by muselo uplatniť povinnú alokáciu, rovnako chudoba detí v SR je 23,6 % (priemer EÚ 23,4 %). **Miera spolufinancovania EÚ blízka súčasnému stavu, zachovanie pravidla N+3 (prípadne stanovenie výrazne flexibilnejších podmienok v prvých rokoch implementácie obdobia 2021 – 2027), ako aj voľnejšie podmienky tematickej koncentrácie tak pre SR zostávajú kľúčové priority, bez ktorých SR nebude môcť podporiť kohézny balík 2021 – 2027.**

Pre SR bude dôležité aj **nastavenie nástrojov NEÚBG – čo sa bude dať z týchto nástrojov financovať a za akých podmienok**, aby to odrážalo reálne potreby SR. To sa bude osobitne týkať Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktorý bude dominantnou zložkou príjmov SR z NEÚBG. Je potrebné vyjasniť aj financovanie nákladov neinvestičných štrukturálnych reforiem (ako napr. dôchodková reforma). **Čo sa týka obdobia trvania NEÚBG,** malo by ísť

o dočasný nástroj, ktorý by mal byť funkčný čo najskôr. Podľa návrhu EK by všetky zdroje z NEÚBG mali byť zaviazané (*committed*) do konca roka 2024, pričom záleží na podmienkach v sektorovej legislatíve. Až 60 % záväzkov z NEÚBG musí byť právne zaviazaných do 31. 12. 2022 (Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, REACT-EU, navýšenie zdrojov na rozvoj vidieka, Fond na spravodlivú transformáciu, priamo riadené programy). Zvyšných maximálne 40 % musí byť právne zaviazaných do 31. 12. 2024.

Prerozdelenie prostriedkov do výdavkových kapitol, oblastí a programov VFR a NEÚBG – EK použila pre svoj revidovaný návrh VFR ako základ februárový návrh predsedu Európskej rady Ch. Michela, aby sa dosiahla čo najrýchlejšia dohoda. Z pohľadu dvoch hlavných prioritných oblastí SR – politiky súdržnosti a spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), ktoré tvoria celkovo až 94 % príjmov SR z rozpočtu EÚ, je dôležité navýšenie SPP o dodatočné 4 mld. eur (ako aj navýšenie prostredníctvom NEÚBG o 50 mld. eur pri politike súdržnosti a 15 mld. eur pri rozvoji vidieka). Navýšenie sa očakáva aj pri programe Erasmus+ o 3,4 mld. eur. Podobne ako pri celkovej výške VFR, aj pri **prerozdelení prostriedkov do jednotlivých oblastí možno očakávať tlak na zníženie prostriedkov, osobitne pri politike súdržnosti a SPP.** EK navrhla prerozdelenie prostriedkov NEÚBG do 3 hlavných pilierov – I. pilier – podpora členských štátov pre investície a reformy; II. pilier – oživenie ekonomiky podporou súkromných investícií III. pilier – poučenie sa z krízy. Dominantnou časťou NEÚBG je I. pilier s objemom 645 mld. eur s najväčším programom Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti s objemom 560 mld. eur. Z hľadiska výhodnosti programov, ako aj zohľadnenia celoeurópskych priorít (osobitne podpora štrukturálnych reforiem, digitalizácia, oživenie európskej ekonomiky, rozvoj vidieka, Fond na spravodlivú transformáciu, podpora podnikov, program Zdravie) **nastavenie programov v zásade korešponduje s prioritami SR, pričom SR sa bude usilovať osobitne o možné navýšenie prostriedkov pre SPP, tak v rámci VFR ako aj NEÚBG, čo však bude mať pravdepodobne malú šancu na úspech**.

Príjmová strana VFR 2021 – 2027 a rabaty pri odvodoch členských štátov – **je v záujme SR, aby sa v priebehu rokov 2021 až 2027 zrušili úľavy z odvodov niekoľkých členských štátov do rozpočtu EÚ (rabaty). V záujme SR je tiež podporovať myšlienku zavedenia nových vlastných zdrojov najneskôr od roku 2028, osobitne hraničný poplatok z uhlíka. Zavedenie vlastného zdroja založeného na pôsobení podnikov na vnútornom trhu EÚ a zdroja z digitálneho zdaňovania** firiem bude SR podporovať iba v tom prípade, ak nenarušia konkurencieschopnosť európskych, resp. slovenských firiem v rámci globálnej konkurencie a nebudú predstavovať neprimeranú záťaž pre podniky či zvýšené riziko zániku spoločností, resp. ich presunu do tretích krajín**.** Tieto zdroje neznamenajú stratu existujúcich príjmov SR a dokážu generovať zdroje na financovanie či už NEÚBG alebo neskôr aj politík v rámci štandardného VFR a **znížia tak nároky na odvody SR do rozpočtu EÚ**. EK nenavrhla zmenu oproti máju 2018 (tzv. postupný zánik rabatov s ukončením v roku 2027), avšak v úvodnej časti návrhu k NEÚBG naznačila, že by sa tak malo udiať počas dlhšieho obdobia (v máji 2018 navrhla EK *phase out* počas 5 rokov). Možno očakávať, že zachovanie rabatov bude pre 5 členských štátov, ktoré na ne v súčasnosti majú nárok (Nemecko, Holandsko, Švédsko, Dánsko a Rakúsko), jednou z kľúčových podmienok na dosiahnutie dohody. Z pohľadu záujmov SR je **dôležité, aby rabaty mali klesajúcu tendenciu – *phase out* a mohli byť postupne eliminované**. EK formálne nenavrhla žiadne nové vlastné zdroje (v legislatíve), aby sa kvôli nim nebrzdilo dosiahnutie rýchlej dohody. V politickej časti svojho návrhu však spomenula viaceré potenciálne nové zdroje a je pripravená v prípade vývoja k nim vydať legislatívne návrhy, keďže tieto zdroje by mali byť použité až na splácanie NEÚBG po roku 2027, ostáva dosť času.

<u>Príjmová strana NEÚBG (princíp odloženého splácania investičného úveru EÚ)</u> – EK navrhuje, aby zdroje získané na NEÚBG z finančných trhov formou dlhopisov boli splácané až po roku 2027, pričom hlavným zdrojom na splácanie budú nové vlastné zdroje. Tento scenár by mohol byť postačujúci, ak by v súlade s návrhom EK bolo vytvorených viacero nových vlastných zdrojov rozpočtu EÚ. EK na základe analýz predpokladá od roku 2028 ročný príjem 25 – 35 mld. eur ročne súčtovo z nasledujúcich 4 nových vlastných zdrojov (zoradené podľa váhy od najrobustnejšieho a najistejšieho zdroja): zdroj zo systému z obchodovania s emisiami, hraničný poplatok z uhlíka, vlastný zdroj založený na pôsobení podnikov na vnútornom trhu EÚ a zdroj z digitálneho zdaňovania, čo by úplne pokrylo cca 26 mld. eur ročne potrebných, aby EK rozložila splatenie úveru rovnomerne na 31 rokov. I keď by nové vlastné zdroje vykryli iba časť prostriedkov potrebných na splácanie dlhopisov (NEÚBG), **možné** (a tiež asi aj pravdepodobné) **dodatočné odvody členských štátov EÚ do rozpočtu EÚ** (vzhľadom na skutočnosť, že SR získa z tohto nástroja 2 – 3-krát viac prostriedkov, ako do neho zaplatí) **by v zásade nemali byť pre SR problémové. V záujme SR je tiež podporovať myšlienku zavedenia nových vlastných zdrojov najneskôr od roku 2028, osobitne hraničný poplatok z uhlíka, vlastný zdroj založený na pôsobení podnikov na vnútornom trhu EÚ a zdroj z digitálneho zdaňovania.** Tieto zdroje neznamenajú stratu existujúcich príjmov SR a dokážu generovať zdroje na financovanie či už NEÚBG alebo neskôr aj politík v rámci štandardného VFR a **znížia tak nároky na odvody SR do rozpočtu EÚ**.

EK navrhla dočasné zvýšenie stropu pre vlastné zdroje pre platby na 2,00 % HND EÚ a pre záväzky na 2,06 % HND EÚ, s cieľom vytvoriť si priestor na získanie zdrojov na financovanie NEÚBG formou úveru cez finančné trhy. **Zvýšenie stropu pre nové vlastné zdroje je nevyhnutným predpokladom pre vydanie dlhopisov potrebných na zabezpečenie zdrojov pre NEÚBG a pre SR navrhované zvýšenie nie je problémové.** Na to sa musí zmeniť rozhodnutie Rady k vlastným zdrojom EÚ, ktoré je potrebné ratifikovať vo všetkých národných parlamentoch v bezprecedentnej rýchlosti. V ideálnom scenári do konca tohto roka, pretože EK bude môcť začať s požičiavaním zdrojov na finančných trhoch až od okamihu, keď túto legislatívu ratifikujú parlamenty 27 členských štátov.

4. Aktualizovaná rámcová pozícia SR k novým prvkom revidovaného návrhu VFR 2021 – 2027, vrátane Nástroja EÚ pre budúce generácie

Po analýze návrhov EK a ich vplyvov na SR, zohľadňujúc geopolitický a ekonomický vývoj, súčasné a možné budúce výzvy, ako aj doterajšie skúsenosti s rokovaniami o viacročných finančných rámcoch EÚ pre obdobia rokov 2007 – 2013 a 2014 – 2020, sú **pre aktualizáciu rámcovej pozície SR k novým prvkom revidovaného návrhu VFR 2021 – 2027, vrátane nástroja NEÚBG navrhované nižšie uvedené hlavné priority a ďalšie dôležité pozície SR.** Ide o priority a dôležité pozície s najväčším dopadom na SR, ktoré budú kľúčové v záverečnej fáze rokovaní o VFR a NEÚBG a nie o taxatívne vymenovanie všetkých oblastí, ktoré budú pre SR významné počas rokovaní o VFR 2021 – 2027 a NEÚBG.

Aktualizácia rámcovej pozície SR k novým prvkom revidovaného návrhu VFR 2021 – 2027, vrátane nástroja NEÚBG vychádza z materiálu „Rámcová pozícia SR k viacročnému finančnému rámcu EÚ po roku 2020“, schváleného uznesením vlády SR č. 41/2019 z 30. januára 2019. Súčasťou presadzovaných priorít a dôležitých pozícií budú tiež priority identifikované vo vyššie uvedenom materiáli.

4.1 Hlavné priority SR

1) **Priaznivé, na mieru šité a flexibilné podmienky financovania politiky súdržnosti a rozvoja vidieka z rozpočtu EÚ a aj pre NEÚBG orientované na dosahovanie výsledkov**. **SR požaduje zachovanie súčasných podmienok spolufinancovania a dosiahnutie lepšej rovnováhy pri zadefinovaní všeobecných finančných podmienok, osobitne pri tematickej koncentrácii a pravidle N+3.** SR preto nesúhlasí s návrhom EK pri zadefinovaní všeobecných finančných podmienok, a to najmä maximálnej výšky národného spolufinancovania pre jednotlivé kategórie regiónov EÚ, kde EK chce zvýšiť národné spolufinancovanie pre menej rozvinuté regióny (celé územie SR, okrem Bratislavského kraja) z 15 % na 30 %. Pri čerpaní prostriedkov určených na politiku súdržnosti a rozvoja vidieka bude žiaduce tiež zachovanie pravidla využívania prostriedkov N+3. Problematická je i navrhovaná tematická koncentrácia EFRR, kde nebola doplnená možnosť vykazovať koncentráciu na regionálnej úrovni. SR požaduje voľnejšie podmienky pre tematickú koncentráciu. SR taktiež požaduje ambicióznejšie nastavenie flexibility pre transfery medzi fondami a nástrojmi EÚ a pre oprávnenosť výdavkov jednotlivých fondov politiky súdržnosti na plnenie jej cieľov. Zvýšenie flexibility by sa však nemalo uplatňovať na opatrenia, ktoré by pôsobili negatívne vo vzťahu k ochrane životného prostredia. Rovnako podporujeme uplatnenie flexibility pre možnosť vykonania transferu z EFRR/ESF do Fondu na spravodlivú transformáciu na dobrovoľnej báze a tiež automatického zarátavania Fondu na spravodlivú transformáciu do tematickej koncentrácie EFRR/ESF. S cieľom zjednodušenia procesov implementácie a kontroly fondov politiky súdržnosti bude SR podporovať prechod k mechanizmu založenému na platbách na základe dosahovania výsledkov obdobne, ako sa navrhuje aj v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Pre SR je tiež osobitne dôležité nastavenie oprávnených aktivít (reforiem a investícií) z NEÚBG – čo sa bude dať z týchto nástrojov financovať a počas ako dlhého času, aby to odrážalo reálne potreby SR. Vzhľadom na objem prostriedkov, ktoré bude môcť SR získať, je nevyhnutné, aby podmienky, vrátane možnosti predĺženia doby čerpania, boli čo najflexibilnejšie. SR bude presadzovať predĺženie lehoty na zaviazanie zdrojov z NEÚBG. Zdroje z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je potrebné využiť v súlade so špecifickými odporúčaniami pre členské štáty (CSR). Odporúčania v roku 2020 sa týkajú primárne hospodárskej obnovy po kríze: EK opätovne Slovensku odporúča posilniť odolnosť zdravotníckeho systému v oblasti pracovnej sily v zdravotníctve, kritických zdravotníckych výrobkov a infraštruktúry, ako aj zlepšenie poskytovania primárnej starostlivosti a koordináciu medzi druhmi starostlivosti. Rovnako sa odporúča realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporiť investície súkromného sektora zacielené na podporu oživenia hospodárstva, pričom bude potrebné zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov, udržateľnú verejnú dopravu a odpadové hospodárstvo. Taktiež sa SR odporúča zabezpečiť účinný dohľad a presadzovanie rámca boja proti praniu špinavých peňazí, či riešiť otázky integrity v justičnom systéme, vrátane pokroku v zlepšovaní efektívnosti súdneho systému so zameraním na posilnenie jeho nezávislosti vrátane vymenovania sudcov a zvýšenia úsilia na odhaľovanie a stíhanie korupcie, najmä v prípadoch korupcie vo veľkom rozsahu. V rámci odporúčaní boli tiež spomenuté aj výzvy týkajúce sa posilnenia digitálnych zručností v SR, či zabezpečenie rovnakého prístupu ku kvalitnému vzdelaniu. Pre SR bude tiež dôležité využiť prostriedky na štrukturálne zmeny v slovenskom systéme podpory výskumu a vývoja. Rovnako dôležité je ich využitie

na podporu infraštruktúry (dopravnej, bytovej, cestovného ruchu), ktorej rozvoj má potenciál zásadným spôsobom prispieť k eliminácií regionálnych disparít a prispieť k ich udržateľnému rozvoju. Pre SR bude kľúčové, aby pri negociáciách o predmetnom mechanizme bolo zachované kritérium prepojenia na špecifické odporúčania pre členské štáty ako aj na iné relevantné dokumenty oficiálne prijaté EK v rámci európskeho semestra (Správa o krajine) tak, aby v priebehu nadchádzajúceho post-krízového obdobia, najneskôr však do roku 2024 mohlo prísť ku konzistentnej implementácií odporúčaní EK pretavených v rámci Národného plánu obnovy. Pre úspešnú implementáciu bude potrebné nastaviť silný a jednoduchý implementačný systém.

2) **SR z hľadiska celkového objemu podporuje VFR a NEÚBG na úrovni, ktorú navrhla EK.** Navrhovaný objem 1 100 mld. eur pre VFR a 750 mld. eur pre NEÚBG považujeme za primerane ambiciózny a odrážajúci potrebu obnovy európskeho hospodárstva zasiahnutého pandémiou ochorenia COVID-19. Z hľadiska financovania politík a oblastí SR pri NEÚBG podporuje kombináciu grantov a pôžičiek, pričom dominantnou časťou by mali byť granty. SR pozitívne vníma, že NEÚBG je určený na pomoc všetkým krajinám, keďže dopady krízy pocítili všetky členské štáty EÚ, ako aj skutočnosť, že prostriedky budú prerozdeľované na základe ekonomických, nie zdravotníckych, ukazovateľov. Vytvorenie NEÚBG však nesmie byť dôvodom na pokles prostriedkov vo VFR 2021 – 2027, osobitne pri politike súdržnosti, vrátane Kohézneho fondu, a pri spoločnej poľnohospodárskej politike.

3) **Zachovanie dostatočných a primeraných zdrojov pre spoločnú poľnohospodársku politiku a urýchlenie konvergencie priamych platieb.** SR nepodporuje navrhované výrazné zníženie rozpočtu Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a podporuje zachovanie ich objemov na úrovni súčasného obdobia 2014 – 2020. Zníženie finančnej alokácie pre spoločnú poľnohospodársku politiku bude mať na SR výrazný dopad ako v oblasti pôdohospodárstva, tak i v oblasti ochrany životného prostredia. Osobitne navrhované zníženie prostriedkov pre rozvoj vidieka bude pôsobiť negatívne na ďalší rozvoj vidieka a zabrzdí jeho ekonomickú a sociálnu konvergenciu. SR sa preto bude usilovať o navýšenie prostriedkov pre spoločnú poľnohospodársku politiku tak v rámci VFR ako aj NEÚBG. Dlhodobou prioritou SR je vyrovnať, resp. výrazne znížiť historické rozdiely pri výpočte priamych platieb na hektár medzi členskými štátmi a urýchliť tak vonkajšiu konvergenciu priamych platieb. Zrovnoprávnenie postavenia farmárov v EÚ pri prideľovaní priamych platieb z rozpočtu EÚ po zohľadnení ekonomicky objektívnych kritérií je veľmi dôležité z pohľadu konkurencieschopnosti farmárov v rámci EÚ. Urýchlenie vonkajšej konvergencie priamych platieb považujeme za predpoklad efektívnej a spravodlivej spoločnej poľnohospodárskej politiky. Navrhovanú úroveň, ako aj tempo vonkajšej konvergencie považujeme za málo ambiciózne, keďže do roku 2027 by sa mali priame platby slovenských farmárov dostať len na úroveň cca 84 % priemeru EÚ.

4) **Rabaty a nové vlastné zdroje. Brexit dáva výnimočnú príležitosť, aby sa EÚ zbavila všetkých rabatov a výnimiek** v prospech niekoľkých najviac rozvinutých členských štátov. V kontexte súčasnej krízy by táto príležitosť nemala byť premeškaná. Je žiadúce, aby výsledkom negociácií bol viditeľný postupný pokles rabatov a výnimiek smerujúci k ich úplnej eliminácii**. SR podporuje myšlienku zavedenia nových vlastných zdrojov ako primárneho spôsobu splácania úveru EÚ na financovanie NEÚBG najneskôr od roku 2028.** Dlhopisy EK nebudú splatné do roku 2027. SR

podporuje, aby boli zavedené nové vlastné zdroje, osobitne hraničný poplatok z uhlíka, vlastný zdroj založený na pôsobení podnikov na vnútornom trhu EÚ a zdroj z digitálneho zdaňovania. Tieto zdroje neznamenajú stratu existujúcich príjmov SR a dokážu generovať zdroje na financovanie či už NEÚBG alebo neskôr aj politík v rámci štandardného VFR a znížia tak nároky na odvody SR do rozpočtu EÚ.

4.2 Ďalšie dôležité prvky dohody z pohľadu SR

- **Nastavenie programov, cez ktoré budú prostriedky NEÚBG investované do ekonomík. SR v zásade súhlasí s navrhovaným prerozdelením prostriedkov v členení podľa návrhu EK, pričom sa bude usilovať osobitne o možné navýšenie prostriedkov pre spoločnú poľnohospodársku politiku.** EK navrhla prerozdelenie prostriedkov NEÚBG do 3 hlavných pilierov: I. pilier – podpora členských štátov pre investície a reformy; II. pilier – oživenie ekonomiky podporou súkromných investícií III. pilier – poučenie sa z krízy. Dominantnou časťou NEÚBG je I. pilier s objemom 645 mld. eur s najväčším programom Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti s objemom 560 mld. eur. Z hľadiska výhodnosti programov pre SR, ako aj zohľadnenia celoeurópskych priorít (osobitne podpora štrukturálnych reforiem, digitalizácia, oživenie európskej ekonomiky, politika súdržnosti, rozvoj vidieka, ochrana životného prostredia, Fond na spravodlivú transformáciu, podpora podnikov, program Zdravie) nastavenie programov v zásade korešponduje s prioritami SR., pričom SR sa bude usilovať osobitne o možné navýšenie prostriedkov pre spoločnú poľnohospodársku politiku, keďže pri tejto pre SR významnej prioritnej oblasti prišlo iba k proporcionálne malému navýšeniu prostriedkov. SR podporuje, aby sa prostriedky z NEÚBG investovali v súlade s cieľom dosiahnutia uhlíkovej neutrality do roku 2050. Z tohto dôvodu by sa osobitná pozornosť mala venovať čerpaniu finančných prostriedkov z programov VFR a NEÚBG s prierezovým využitím, do ktorého spadá aj oblasť životného prostredia. Zároveň SR navrhuje, aby sa pravidlo, podľa ktorého by 25 % z výdavkov rozpočtu EÚ malo byť investovaných do boja proti zmene klímy, uplatňovalo aj v prípade NEÚBG v širšom rámci boja proti zmene klímy a za ochranu životného prostredia.
- **Alokačné kritériá pre prerozdeľovanie zdrojov NEÚBG. SR v zásade súhlasí s navrhovanými alokačnými kritériami, pričom pri REACT-EU má záujem o lepšie zohľadnenie dlhodobých dopadov krízy.** SR podporuje**,** aby alokačné kritériá na prideľovanie prostriedkov jednotlivým členským štátom EÚ boli založené na ekonomických a nie zdravotníckych ukazovateľoch, a aby čo najviac odrážali reálny ekonomický dosah krízy.
- **Predĺženie lehoty čerpania pri nástroji REACT-EU.** REACT-EU nám umožňuje flexibilne využiť dodatočné zdroje z fondov politiky súdržnosti EÚ ešte počas programového obdobia 2014 – 2020. Trojročné obdobie na dočerpanie záväzku pri dodatočných zdrojoch v rámci nástroja REACT-EU považujeme za ťažko splniteľné. V záujme zabezpečenia dočerpania týchto dodatočných zdrojov z fondov politiky súdržnosti EÚ preto budeme požadovať predĺženie konečného dátumu oprávnenosti, prípadne zabezpečenie takého mechanizmu, prostredníctvom ktorého bude môcť byť celkový nedočerpaný záväzok dotknutého členského štátu EÚ na konci roku 2023 presunutý do jeho finančnej obálky pre fondy politiky súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027.

Príloha č. 1 : Detailnejší prehľad programov VFR 2014 – 2020, návrhu EK z mája 2018 k VFR 2021 – 2027, návrhu EK z mája 2020 k VFR 2021 – 2027 a návrhu EK k NEÚBG v mld. eur, stále ceny roku 2018.

Výdavková položka	VFR 2014 – 2020	Návrh EK 2018 VFR 2021 – 2027	Návrh EK z mája 2020		
			VFR 2021 – 2027	NEÚBG 2020 – 2024	VFR 2021-2027 + NEÚBG
I. Jednotný trh, inovácie a digitálna ekonomika	**116,361**	**166,303**	**140,656**	**69,800**	**210,456**
1. Výskum a inovácie	69,787	91,028	87,659	13,500	101,159
Európsky horizont	67,063	86,596	80,900	13,500	94,400
z toho v rámci fondu InvestEU	2,390	3,105	-	-	-
z toho výskum a inovácie v odvetví potravinárstva, poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a bioekonomiky	5,074	8,873	-	-	-
Program Euratomu pre výskum a vzdelávanie	2,119	2,129	1,757	-	1,757
Medzinárodný termonukleárny experimentálny reaktor (ITER)	2,992	5,406	5,000	-	5,000
Iné	0,002	0,002	0,002	-	0,002
2. Európske strategické investície	31,886	44,375	30,800	56,300	87,100
Fond InvestEU	3,968	13,065	1,300	30,300	31,600
Nástroj na prepájanie Európy - Doprava	12,393	11,384	12,884	-	12,884
Nástroj na prepájanie Európy - Energetika	4,185	7,675	5,180	-	5,180
Nástroj na prepájanie Európy - Digitálne technológie	1,001	2,662	1,832	-	1,832
Program Digitálna Európa	0,172	8,192	8,194	-	8,194
Iné	9,097	0,177	0,146	26,000	26,146
Decentralizované agentúry	1,069	1,220	1,263	-	1,263
3. Jednotný trh	5,100	5,672	5,832	-	5,832
Program jednotného trhu (vrátane COSME)	4,940	5,404	3,735	-	3,735
z toho v rámci fondu InvestEU	1,394	1,774	-	-	-
Program EÚ pre boj proti podvodom	0,156	0,161	0,133	-	0,133
Spolupráca v oblasti daní (FISCALIS)	0,226	0,239	0,239	-	0,239
Spolupráca v colnej oblasti (CUSTOMS)	0,536	0,843	0,843	-	0,843
Iné	0,061	0,087	0,072	-	0,072
Decentralizované agentúry	0,575	0,714	0,811	-	0,811
4. Vesmír	11,502	14,404	13,437	-	13,437
Európsky vesmírny program	11,308	14,196	13,196	-	13,196
Decentralizované agentúry	0,194	0,208	0,241	-	0,241
Rezerva	1,913	10,824	2,928	-	2,928
II. Súdržnosť a hodnoty	**387,250**	**391,974**	**374,460**	**610,000**	**984,460**
5. Regionálny rozvoj a súdržnosť	272,647	242,209	237,745	50,000	287,745

Výdavková položka	VFR 2014 – 2020	Návrh EK 2018 VFR 2021 – 2027	Návrh EK z mája 2020		
			VFR 2021 – 2027	NEÚBG 2020 – 2024	VFR 2021-2027 + NEÚBG
Európsky fond regionálneho rozvoja	196,564	200,622	196,892	-	196,892
Kohézny fond	75,848	41,374	40,682	-	40,682
z toho príspevok do Nástroja na prepájanie Európy – Doprava	11,487	10,000	10,000	-	10,000
REACT-EU	-	-	-	50,000	50,000
Podpora pre komunitu cyperských Turkov	0,236	0,213	0,171	-	0,171
6. Hospodárska a menová únia/Obnova a rozvoj	0,273	22,281	18,247	560,000	578,247
Program na podporu reforiem / Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti	0,185	22,181	0,767	560,000	560,767
Ochrana eura proti falšovaniu	0,007	0,007	0,005	-	0,005
Iné	0,081	0,093	17,400	-	17,400
7. Investície do ľudí, sociálnej súdržnosti a hodnôt	115,729	123,466	116,367	-	116,367
Európsky sociálny fond +	96,216	89,688	86,284	-	86,284
z toho zdravie, zamestnanosť a sociálna inovácia	1,075	1,042	-	-	-
Erasmus+	13,699	26,368	24,600	-	24,600
Európsky zbor solidarity	0,373	1,113	0,895	-	0,895
Kreatívna Európa	1,403	1,642	1,520	-	1,520
Spravodlivosť, práva a hodnoty	0,910	0,841	0,677	-	0,677
Iné	1,068	1,185	0,953	-	0,953
Decentralizované agentúry	1,971	2,629	1,439	-	1,439
Rezerva	1,399	4,018	2,101	-	2,101
III. Prírodné zdroje a životné prostredie	**399,608**	**336,623**	**357,032**	**45,000**	**402,032**
8. Poľnohospodárstvo a námorná politika	390,155	330,724	340,182	15,000	355,182
Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF)	286,143	254,247	258,251	-	258,251
Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV)	96,712	70,037	75,013	15,000	90,013
Európsky námorný a rybársky fond	6,243	5,448	5,930	-	5,930
Iné	0,962	0,878	0,876	-	0,876
Decentralizované agentúry	0,095	0,113	0,112	-	0,112
9. Životné prostredie a klíma	3,492	5,085	15,338	30,000	45,338
Program na ochranu životného prostredia a klímy (LIFE)	3,221	4,828	4,812	-	4,812
Fond na spravodlivú transformáciu	-	-	10,000	30,000	40,000
Iné	-	-	0,218	-	0,218
Decentralizované agentúry	0,272	0,257	0,308	-	0,308
Rezerva	5,960	0,814	1,512	-	1,512
IV. Migrácia a riadenie hraníc	**10,051**	**30,829**	**31,122**	**-**	**31,122**

Výdavková položka	VFR 2014 – 2020	Návrh EK 2018 VFR 2021 – 2027	Návrh EK z mája 2020		
			VFR 2021 – 2027	NEÚBG 2020 – 2024	VFR 2021-2027 + NEÚBG
10. Migrácia	7,180	9,972	12,084	-	12,084
Fond pre azyl a migráciu	6,745	9,205	11,000	-	11,000
Decentralizované agentúry	0,435	0,768	1,084	-	1,084
11. Riadenie hraníc	5,492	18,824	17,675	-	17,675
Fond pre integrované riadenie hraníc	2,773	8,237	11,000	-	11,000
Decentralizované agentúry	2,720	10,587	6,675	-	6,675
Rezerva	2,621	2,033	1,363	-	1,363
V. Odolnosť, bezpečnosť a obrana	**8,541**	**24,323**	**19,423**	**9,700**	**29,123**
12. Bezpečnosť	3,455	4,255	4,580	-	4,580
Fond pre vnútornú bezpečnosť	1,200	2,210	2,215	-	2,215
Vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky (Litva)	0,459	0,490	0,490	-	0,490
Jadrová bezpečnosť a vyraďovanie (vrátane Bulharska a Slovenska)	0,900	0,555	0,555	-	0,555
Decentralizované agentúry	0,896	1,001	1,320	-	1,320
13. Obrana	0,575	17,220	9,500	-	9,500
Európsky obranný fond	0,575	11,453	8,000	-	8,000
Vojenská mobilita	-	5,767	1,500	-	1,500
14. Odolnosť a reakcia na krízu	1,222	1,242	4,334	9,700	14,034
Mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany (rescEU)	0,560	1,242	1,106	2,000	3,106
Zdravotnícky program	-	-	1,670	7,700	9,370
Decentralizované agentúry	-	-	1,558	-	1,558
Iné	0,662	-	-	-	-
Rezerva	3,289	1,606	1,010	-	1,010
VI. Susedstvo a svet	**96,295**	**108,929**	**102,705**	**15,500**	**118,205**
15. Vonkajšia činnosť	85,313	93,150	89,172	15,500	104,672
Nástroj na podporu susedskej, rozvojovej a medzinárod. spolupráce	71,767	79,216	75,492	10,500	85,992
Humanitárna pomoc	9,906	9,760	9,760	5,000	14,760
Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP)	2,101	2,649	2,375	-	2,375
Zámorské krajiny a územia (vrátane Grónska)	0,594	0,444	0,444	-	0,444
Iné	0,801	0,949	1,101	-	1,101
Decentralizované agentúry	0,144	0,132	-	-	-
16. Predvstupová pomoc	13,010	12,865	12,865	-	12,865
Predvstupová pomoc	13,010	12,865	12,865	-	12,865
Rezerva	2,027	2,913	0,668	-	0,668
VII. Európska verejná správa	**70,791**	**75,602**	**74,602**	**-**	**74,602**
Európske školy a dôchodky	14,047	17,055	17,122	-	17,122
Administratívne výdavky inštitúcií	56,744	58,547	57,480	-	57,480
SPOLU	**1 082,320**	**1 134,583**	**1 100,000**	**750,000**	**1 850,000**
% HND	**1,16 %**	**1,11 %**			